

ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะโภชนาการกับความรู้ ความเชื่อ
และบริโภคนิสัย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

นางบุษิน ศิริรส

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาประถมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

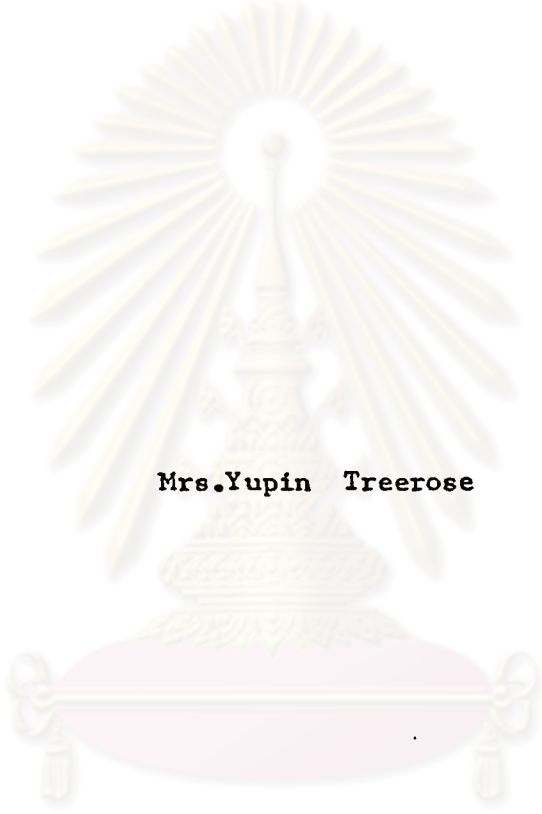
พ.ศ. 2529

ISBN 974-566-972-5

013879

i 17065665

THE RELATIONSHIPS BETWEEN NUTRITIONAL STATUS
AND KNOWLEDGE, BELIEF, AND FOOD HABITS OF
PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS IN SCHOOLS
UNDER THE JURISDICTION OF THE BANGKOK
METROPOLITAN ADMINISTRATION

Mrs.Yupin Treerose

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fullfilment of The Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1986

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะโภชนาการกับความรู้ ความเชื่อและ
บริโภคนิสัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร

โดย

นางยุพิน ตรีวิธ

ภาควิชา

ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรสุภา บุญยไวโรจน์
อาจารย์ ประนอม รอคคำดี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร)

รักษาการในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนรักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทศนา แฉมมณี)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรสุภา บุญยไวโรจน์)

..... กรรมการ

(อาจารย์ประนอม รอคคำดี)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะโภชนาการกับความรู้ ความเชื่อและบริโภคนิสัย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

ชื่อ นิสิต นางบุษิณี ศรีรอด

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรสุภา บุญยไวยโรจน์
อาจารย์ ประนอม รอดคำดี

ภาควิชา ประถมศึกษา

ปีการศึกษา 2528

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะโภชนาการ ศึกษาความรู้ ความเชื่อทางด้านโภชนาการและบริโภคนิสัย และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะโภชนาการกับความรู้ ความเชื่อทางด้านโภชนาการและบริโภคนิสัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบความรู้ด้านโภชนาการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบเท่ากับ 0.83 แบบสอบถามความเชื่อด้านโภชนาการ แบบสอบถามบริโภคนิสัย ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.87 และ 0.91 ตามลำดับ เครื่องชั่งน้ำหนักและเกณฑ์เทียบภาวะโภชนาการ

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 560 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ กำมัชฌิมเลขคณิตและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์วิเคราะห์โดยใช้เทคนิค Discriminant Analysis ด้วย

โปรแกรม SPSS (Statistic Package for Social Sciences)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีภาวะโภชนาการในระดับปกติร้อยละ 50.40 และร้อยละ 49.60 อยู่ในระดับต่ำกว่าปกติ
2. คะแนนเฉลี่ยของความรู้ด้านโภชนาการของนักเรียนมีค่าเท่ากับ 18.30 และนักเรียนจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 59.50 ที่ได้คะแนนความรู้อยู่ในระดับพอใช้
3. คะแนนเฉลี่ยของความเชื่อด้านโภชนาการของนักเรียนมีค่าเท่ากับ 16.18 และนักเรียนจำนวนมากที่สุดร้อยละ 67.40 ได้คะแนนความเชื่ออยู่ในระดับพอใช้
4. คะแนนเฉลี่ยบริโภคนิสัยของนักเรียนมีค่าเท่ากับ 42.37 และนักเรียนจำนวนมากที่สุดร้อยละ 37.20 ได้คะแนนบริโภคนิสัยอยู่ในระดับดี
5. การศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อด้านโภชนาการของนักเรียนพบว่า จำนวนนักเรียนมากที่สุดร้อยละ 88.70 เชื่อว่าการใส่ผงชูรสในอาหารมากเกินไปทำให้ทารกในครรภ์พิการทางสมองได้ และร้อยละ 91.80 ไม่เชื่อว่า คิมνάอัครมเป็นประจำทำให้น้ำหนักเพิ่ม
6. การศึกษาเกี่ยวกับบริโภคนิสัยของนักเรียน พบว่า นักเรียนปฏิบัติเป็นประจำในเรื่องต่อไปนี้อยู่ในเกณฑ์สูง คิมน้ำสะอาด เลือกใช้ภาชนะที่สะอาดในการรับประทานอาหาร เช่น ชาม ซอน แก้วน้ำ เคี้ยวอาหารให้ละเอียดก่อนกลืนและรับประทานเนื้อสัตว์ เช่น หมู เนื้อ ปลา
7. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะโภชนาการกับความรู้ ความเชื่อและบริโภคนิสัยของนักเรียน พบว่า ภาวะโภชนาการไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเชื่อและบริโภคนิสัย ในระดับที่มีนัยสำคัญ ส่วนความรู้ ความเชื่อและบริโภคนิสัย มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับความเชื่อและบริโภคนิสัย เท่ากับ .284 และ .254 ตามลำดับ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อกับบริโภคนิสัยเท่ากับ

Thesis Title   The Relationships Between Nutritional Status and
Knowledge, Belief, and Food Habits of Prathom
Suksa Six Students in Schools under the Jurisdiction
of the Bangkok Metropolitan Administration.

Name   Mrs.Yupin Treerose

Thesis Advisor   Assistant Professor Vorasuda Boonyaviroj
Mrs. Branom Rodcumdee

Department   Elementary Education

Academic Year   1985

ABSTRACT

The purpose of this research were to study nutritional status, knowledge, belief about nutrition and food habits and to investigate the relationship between nutritional status and knowledge, belief and food habits of Prathom Suksa Six students.

The research utilized five kinds of instruments. The first one was the nutritional knowledge test developed by the researcher, the validity of the test was 0.83. The second was the questionnaire nutritional belief which had the 0.87 validity. The third was the questionnaire food habits which had the 0.91 validity. The fourth is the standardized weighing machine. The last one was the growth chart of Thai children as the nutritional status criteria .

The samples used in the study were Prathom Suksa Six students of the schools under the jurisdiction of the Bangkok Metropolitan administration in the year 1985. The subjects were 560 students who

were selected by the Multi-Stage sampling. The data were analyzed by computer programme SPSS in Discriminant Analysis which used percentages, mean and correlation coefficient.

Results:

1. The students with normal nutritional status were 50.4 percent and 49.60 percent were under normal range.

2. The student's nutritional knowledge marks were 18.30 by average and most students at 59.50 percent got the marks at moderate degree.

3. The student's nutritional belief marks were 16.18 by average and most students at 67.40 percent got the marks at moderate degree.

4. The student's food habit marks were 42.37 by average and most students at 37.20 percent got the marks at high degree.

5. The student's nutritional belief indicated that most students at 88.70 percent believed that consuming too much monosodium glutamate can cause damage to infant's brain and at 91.80 percent did not believe that drinking aerated water can increase body weight.

6. The student's food habit indicated that the daily food habit the students involved at the highest degree were as followed; "drinking clean water" "using clean wares for having food for example bowl, spoon, glass" "thoroughly chewing before swallowing" and "having protein such as pork, beef, fish".

7. The relationship between nutritional status knowledge, belief and food habit of the students indicated that the nutritional status did not significantly correlate with the knowledge, belief and

food habit of the student. The knowledge, belief and food habit significantly intercorrelated at the 0.05 level. The correlation coefficient between knowledge, belief and food habit were .284 and .254 respectively and the correlation coefficient between belief and food habit was .112.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรสุตา บุญยไวโรจน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นผู้ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างมาก ตลอดจนอุทิศเวลาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ด้วยความเมตตาอย่างยิ่ง

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลงได้ ในด้านการตั้งชื่อเรื่อง การตรวจแก้ไข เนื้อหาและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ คอยให้กำลังใจและติดตามผลงานของผู้วิจัยตลอดเวลา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ประพนธ์ รอดคำดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ทศนา แชนมณี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นอมศรี เคท ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์ ซึ่งได้กรุณาช่วยเหลือให้ วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ และขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ประคอง กรรณสูต ได้กรุณาให้คำแนะนำด้านสถิติ

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่าน ที่ได้กรุณาใช้เวลาในการตรวจแก้ไข และให้คำแนะนำ ปรับปรุง แบบทดสอบและแบบสอบถามเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณท่านผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และนักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ที่ให้ความร่วมมือและความสะดวก ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้

ขอขอบคุณมิตรทั้งสามที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นคู่มือในการวิจัยครั้งนี้ คุณอุทุมพร โทมลวรรณะ ผู้คอยช่วยเหลือด้านคอมพิวเตอร์ คุณมองศรี หิรัญชาติ ผู้ให้ความช่วยเหลือ ด้านเครื่องชั่งน้ำหนัก คุณรัชณี ภูดวง ตลอดจนเพื่อน ๆ ทุกคน

ขอบคุณ คุณประภาพรรม สิงคเสลิต คู่มือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คุณสำเนา ศรีรส ผู้สนับสนุนทุนและให้การสนับสนุนด้านการเรียน แก่ผู้วิจัย รวมทั้ง คุณกนกวัฒน์ - ณัฐราพร ศรีรส คุณโสภยา คุณสมศักดิ์ อยู่เกตุ คุณสันติชัย คุณปิยะนุช ภาคอุทัย และน้อง ๆ ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจ

และสุดท้าย ผู้วิจัยขอกราบระลึกถึงพระคุณของแม่และพ่อ ที่สนับสนุนส่งเสริมการศึกษาให้กำลังใจและช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดมา และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้อุปการะการวิจัย
จำนวน 3,300 บาท

ยุพิน ศีวีรส

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ณ
รายการตารางประกอบ	ฐ
รายการภาพประกอบ	ฑ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
สมมุติฐานของการวิจัย	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	8
ข้อตกลงเบื้องต้น	8
ความจำกัดของการวิจัย	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	9
วิธีดำเนินการวิจัย	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
การศึกษาเกี่ยวกับภาวะโชนนาการ	12
การให้ความรู้ด้านโชนศึกษา	21
หลักเกี่ยวกับการเรียนรู้	24
ความเชื่อเกี่ยวกับโชนนาการ	28
บริโชนนิสัยเกี่ยวกับโชนนาการ	41
หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 กับโชนนาการ	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	56

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	67
ตัวอย่างประชากร	67
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	70
การเก็บรวบรวมข้อมูล	73
การวิเคราะห์ข้อมูล	75
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
5 สรุปอภิปรายผล และขอเสนอแนะ	92
สรุปผลการวิจัย	94
อภิปรายผลการวิจัย	96
ขอเสนอแนะ	103
ขอเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	104
บรรณานุกรม	105
ภาคผนวก	115
ภาคผนวก ก.	116
ภาคผนวก ข.	118
ภาคผนวก ค.	134
ภาคผนวก ง.	138
ประวัติผู้เขียน	143

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเขตที่ตั้งของโรงเรียน	68
2 รายชื่อโรงเรียนจำแนกตามเขตที่ตั้งโรงเรียนและขนาดของโรงเรียน	69
3 ร้อยละของจำนวนนักเรียนจำแนกตามรายได้ของครอบครัว	77
4 ร้อยละของจำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา	78
5 ร้อยละของจำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	79
6 ร้อยละของจำนวนนักเรียนจำแนกตามภาวะโภชนาการ	79
7 ร้อยละของจำนวนนักเรียนตามระดับคะแนนความรู้ด้านโภชนาการ	80
8 ร้อยละของจำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับคะแนนความเชื่อด้านโภชนาการ . .	81
9 ร้อยละของจำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับคะแนนบริโภคนิสัย	82
10 ร้อยละของจำนวนนักเรียนจำแนกตามความเชื่อ	83
11 ร้อยละของจำนวนนักเรียน จำแนกตามบริโภคนิสัย	85
12 ร้อยละของจำนวนนักเรียนจำแนกตามการปฏิบัติเกี่ยวกับบริโภคนิสัย	88
13 คาสหสัมพันธ์ระหว่างภาวะโภชนาการกับความรู้ ภาวะโภชนาการกับความเชื่อ ภาวะโภชนาการกับบริโภคนิสัย ความรู้กับความเชื่อ ความรู้กับบริโภคนิสัย และ ความเชื่อกับบริโภคนิสัย	91
14 เกณฑ์น้ำหนักตามอายุของเด็กกรุงเทพมหานคร เพศชายและเพศหญิง แบ่ง ตามระดับภาวะโภชนาการ	137

รายการภาพประกอบ

ภาพที่		หน้า
1	แผนภูมิเกณฑ์เปรียบเทียบภาวะโภชนาการของเด็กกรุงเทพมหานคร เพศชาย อายุ 6 - 18 ปี	135
2	แผนภูมิเกณฑ์เปรียบเทียบภาวะโภชนาการของเด็กกรุงเทพมหานคร เพศหญิง อายุ 6 - 18 ปี	136

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย